

"הרמב"ם"**חלק א: מאמרים****מאמר א:****רבינו משה בן מיימון - הרמב"ם**

רבי משה, המכונה הרמב"ם, נולד בשנת ד'תתצ"ה י"ד ניסן, בעיר קורדובה שבספרד, לאביו רבי מיימון שהיה דיין בקורדובה.

בילדותו למד תורה מפי אביו ולאחר מכן למד אצל רבי יוסף אבן מיגאש שהיה תלמיד הרי"ף, באותה תקופה נחלקה ספרד לשתיים, בחצי האחד שלטו המוסלמים ובשני הנוצרים, המלחמה בין הנצרות לאיסלאם גרמה ליהודים צרות רבות ורבים מבני אחינו הוצרכו להמיר דתם למראית עין או לברוח, כך גם משפחתו של הרמב"ם, בהיותו בן שלש עשרה נכבשה העיירה קורדובה ע"י כת מוסלמים שגזרה על היהודים שמד או גירוש, ומשפחתו ברחה מקורדובה, **עשר שנים הטלטלו בני המשפחה ברחבי ספרד**, ללא מוצא או מנוחה, **לבסוף הגיעו בני המשפחה לעיר פאס שבצפון אפריקה**, שם למד רבנו תורה מפי הרב יהודה הכהן אבן שושן.

בעת שהות רבנו בפאס, קם יהודי קנאי בספרד והחל להורות ולפרסם לכל קהילות האנוסים כי עליהם למסור נפשם על קדוש ה', וכל המודה בדבריהם אפילו לבו רחוק ממחשבה, אין לו חלק באלו-הי ישראל.

רבנו כתב כנגד מכתב המפורסם בשם "אגרת השמד" בה הוא תומך באנוסים, להציל נפשם ממות או משמד, וודאי שכל מי שביכלתו לברוח, מה טוב, אך גם אם נצרך להיות אנוס, עדיין יש לו חלק ונחלה בעם ה' והביא ראייה מרבי מאיר בעל הנס וכו', אונס רחמנא פטריה ולא נקרא פושע.

לא עבר זמן רב וגם בעיר פאס שבמרוקו לא מצא משפחתם מנוח, הקנאות המוסלמית הלכה וגברה ומרוקו הפכה אף היא למקום סכנה, רבי יהודה רבו של הרמב"ם נהרג בה על קדוש ה'. **משם עלה רבנו לארץ ישראל כפי שמתואר ב'ספר חרדים'**

"וכן מצאתי בסוף שיטה אחת שהעתיק הנעלה ר' שמואל בר אברהם שקייל ז"ל בעכו מכתובת יד הרב רבינו מאור הגולה [הרמב"ם]: וליל אחת בשבת שלשה ימים לירח סיון, יצאתי מן הים בשלום ובאתי לעכו וניצלתי מן השמד והגענו לארץ ישראל. ויום זה נדרתי שיהא ששון ושמחה ומשתה ומתנות לאביונים, אני וביתי עד סוף כל הדורות. ויום שלישי בשבת, ארבעה ימים לירח מרחשון, שנת כ"ו ליצירה, תתקכ"ו, **יצאנו מעכו לעלות לירושלים תחת סכנה**, ונכנסתי לבית הגדול והקדוש והתפללתי בו ביום חמישי, ששה ימים לירח מרחשון. ובא' בשבת, תשעה בחדש, יצאתי מירושלים לחברון לנשק קברי אבותי במערה. ואותו יום עמדתי במערה והתפללתי שבח לאל יתברך על הכל, ושני הימים האלו, שהם ו' ותשיעי במרחשון, נדרתי שיהיו לי כמו יום טוב ותפילה ושמחה בה ואכילה ושתייה. אלקים יעזרני על כל, ויקים לי נדרי לה' אשלם אמן. וכשם

שזכיתי להתפלל בה בחרבנה, כך אראה אני וכל ישראל בנחמתה מהרה, אמר"י [ספר חרדים מהדורה תרל"א עמ' 49].

לא ידוע למה לא נשאר רבנו לגור בארץ ישראל, אך כעבור זמן מה ירד רבנו והשתקע במצרים. במצרים הקים ישיבה גדולה, שמו יצא לתהילה בכל הארץ, בנוסף היה הרמב"ם בקיא בחכמות רבות כגון אסטרונומיה, מתמטיקה ורפואה, **עד כדי כך שמלך מצרים לקחו לרופא.** המלך מצא כי חכמת הרמב"ם גוברת על כל חכמת חכמיו. את עיסוקו כרופא ואת הטרדה הגדולה שהיתה כרוכה בכך, מתאר הרמב"ם באיגרתו לרבי שמואל אבן תיבון שנתפרסמה בשו"ת פאר הדור סי' קמ"א.

החכם רבי יעקב אלפיומי פנה בשם הקהלות שבתים אל הרמב"ם ובקש ממנו עזרה וחיזוק ואכן הרמב"ם שלח לקהילות תימן מכתב הידוע כ"איגרת תימן" או "פתח תקוה", מתוך סיכך עצמי רב שלח רבנו מכתב זה, בכל אופן שלח להם את איגרתו, לחזקם ולהעמיד רגלם לבל תמעד.

כמו על רבים מגדולי ישראל, קמו מתנגדים גם על הרמב"ם [עד שמחקו הכתוב על מצבתו 'מבחר המין האנושי' וכתבו 'מין וכופר' ר"ל], אבל ברבות השנים התקבלו חיבוריו בתשואות חן ויראת כבוד על כל ישראל. על מצבתו חרטו את שבחו: 'פה טמון רבינו משה בן מיימון מבחר האנושי, פתגם חכמי דורו עליו ממש עד משה לא קם כמשה'.

רבנו הרמב"ם נפטר במצרים בכ' טבת ד'תתקס"ה. אין חולק שהרמב"ם קבור בטבריה על אף שנפטר במצרים ויתכן שאף בתחילה נקבר שם, על זאת כבר העיד האר"י הקדוש ברוח קדשו ע"י תלמידו ר"ח ויטאל. ר' שמואל ב"ר שמשון שביקר בטבריה חמש שנים לאחר פטירת הרמב"ם, לא מזכירו בטבריה, ואולי רק לאחר תקופה זו הועבר לטבריה ממצרים וכפי שמעיד ר' יוסף סמברי איש מצרים "וקברו אותו בבית המדרש שלו... במצרים, ומשם הוליכו אותו לא"י וקברוהו בטבריה". [באגרות הרמב"ם נדפסה איגרת מבנו ר' אברהם הכותב 'הוציאו דיבה על ספרי אבא מארי זצ"ל ועל קברו' – כנ"ל]. מיקום הקבר הוא כנ"ל באותם 'חצרות' שבבית הקברות העתיק של טבריה כפי שהעידו עולי הרגל.

***

חלק ב: סיפורים

סיפור א:

המלך, הרמב"ם והחתול.

הרמב"ם היה מקורב מאד למלך ספרד. יום אחד אמר המלך לרמב"ם: - מצאתי פסוק בכתובים שלכם שאני לא מסכים איתו ויכול אפילו לסתור אותו. - מהו הפסוק? שאל הרמב"ם את המלך. - אופי לא ישונה, אני יכול להוכיח לך שניתן לשנות אופי על ידי תרגול או אילוף.

התערבו שניהם וקבעו להיפגש בעוד חודש מהיום. המלך לקח חתול והחל לאמן אותו בלמלצר. הלביש לו עניבת פפיון וז'קט, והחל לאמן אותו יום יום בלהגיש משקאות ואוכל על מגש, כשהוא מחזיק את המגש בשתי רגליים קדמיות והולך על שתיים. כך יום יום, עד הגיע המועד.

התכנסו כולם באולם גדול, שרים, יועצים ומכובדים ויהודים גם. והנה, איזה פלא חתול הולך על שתיים עובר בין האורחים ומגיש משקאות.

עבר החתול ליד הרמב"ם, זה הוציא מכיסו עכבר קטן ושיחרר מול עיניו של החתול, עצר החתול לרגע, הביט בעכבר, אך המשיך בדרכו. המלך שעקב אחרי הנעשה, חיך, אך לא אמר דבר, כשעבר החתול שוב ליד הרמב"ם, הוציא הפעם, כמה עכברים ושיחרר ממש מול החתול, הפעם החתול לא חשב, זרק את המגש ורץ אחרי העכברים.

המלך ראה, ניגש אל הרמב"ם, לחץ את ידו ואמר לו: - **התורה שלכם, כל מילה פנינה, כל דבר אמת ואין יותר לסתור.** מאז התקרב המלך עוד יותר לרמב"ם ולכתובים היהודיים.

***
